

Wytyczne

Zasady i procedury CDPW dotyczące niewywiązania się z zobowiązań przez uczestników

Spis treści

1	Zakres stosowania	3
2	Definicje.....	4
3	Cel	5
4	Obowiązki dotyczące zgodności z przepisami i sprawozdawczości.....	7
4.1	Status wytycznych.....	7
4.2	Wymogi sprawozdawcze.....	7
5	Wytyczne.....	8
5.1	Definicja zasad i procedur dotyczących niewywiązania się z zobowiązania przez uczestników	8
5.2	Okresowe testowanie i przegląd zasad i procedur dotyczących niewywiązania się z zobowiązania przez uczestników	11

1 Zakres stosowania

Kto?

1. Niniejsze wytyczne mają zastosowanie do właściwych organów.

Co?

2. Niniejsze wytyczne mają zastosowanie w odniesieniu do zasad i procedur, które CDPW musi ustanowić, aby podjąć działania w przypadku niewywiązania się z zobowiązania przez uczestnika zgodnie z art. 41 rozporządzenia (UE) nr 909/2014.

Kiedy?

3. Niniejsze wytyczne stosuje się po upływie dwóch miesięcy od daty ich opublikowania na stronie internetowej ESMA we wszystkich językach urzędowych UE.

2 Definicje

4. O ile nie ustalono inaczej, pojęcia stosowane i zdefiniowane w rozporządzeniu (UE) nr 909/2014 mają takie samo znaczenie w niniejszych wytycznych. Ponadto stosuje się następujące definicje:

<i>Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/392</i>	Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/392 z dnia 11 listopada 2016 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących wymogów w zakresie udzielania zezwoleń oraz wymogów nadzorczych i operacyjnych dla centralnych depozytów papierów wartościowych
<i>Zasady CPSS-IOSCO dotyczące infrastruktury rynku finansowego</i>	Zasady dotyczące infrastruktury rynku finansowego z kwietnia 2012 r. opracowane przez Komitet ds. Systemów Płatności i Rozrachunku (CPSS) i Komitet Techniczny Międzynarodowej Organizacji Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO)
<i>Dyrektywa 98/26/WE</i>	Dyrektywa 98/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 1998 r. w sprawie zamknięcia rozliczeń w systemach płatności i rozrachunku papierów wartościowych
<i>KE</i>	Komisja Europejska
<i>ESMA</i>	Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych
<i>UE</i>	Unia Europejska
<i>Rozporządzenie (UE) nr 909/2014</i>	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 w sprawie usprawnienia rozrachunku papierów wartościowych w Unii Europejskiej i w sprawie centralnych depozytów papierów wartościowych, zmieniające dyrektywy 98/26/WE i 2014/65/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 236/2012
<i>Rozporządzenie (UE) nr 1095/2010</i>	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1095/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylecia decyzji Komisji 2009/77/WE

3 Cel

5. Celem niniejszych wytycznych jest zagwarantowanie wspólnego, jednolitego i spójnego stosowania przepisów art. 41 rozporządzenia (UE) nr 909/2014. W szczególności mają one na celu zagwarantowanie, aby CDPW określiły i stosowały jasne i efektywne zasady i procedury w celu zarządzania przypadkami niewywiązania się z zobowiązania przez dowolnego z ich uczestników (uwzględniając wszystkie rodzaje uczestników, tj. uczestników, którzy są CDPW, lub wszystkie rodzaje infrastruktury rynku oraz, w przypadku tych państw członkowskich, które postanowiły uznać uczestników pośrednich za uczestników zgodnie z art. 2 lit. f) dyrektywy 98/26/WE, również uczestników pośrednich).
6. Ponieważ koncepcja „niewywiązania się z zobowiązania” jako taka jest już zdefiniowana w rozporządzeniu (UE) nr 909/2014 w odniesieniu do uczestnika jako „sytuacja, w której wszczęte zostało wobec niego postępowanie upadłościowe”, celem niniejszych wytycznych nie jest dalsze doprecyzowanie pojęcia „niewywiązania się z zobowiązania” w odniesieniu do uczestnika, a jedynie zapewnienie wytycznych w odniesieniu do kroków, jakie CDPW powinien ustanowić i podejmować w przypadku wystąpienia takiego niewywiązania.
7. W dyrektywie 98/26/WE definiuje się „postępowanie upadłościowe” jako „wszelkie zbiorcze środki zaradcze przewidziane w prawie państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, zmierzające do upadłości uczestnika lub jego reorganizacji, obejmujące zawieszenie lub ograniczenie transferów lub płatności” (art. 2 lit. j)) oraz moment wszczęcia postępowania upadłościowego przeciwko uczestnikowi jako moment, w którym właściwa władza sądowa lub administracyjna przekazała swoją decyzję (art. 6 ust. 1). Dyrektywa 98/26/WE stanowi również, że w takim przypadku właściwa władza natychmiast informuje o podjętej decyzji odpowiednią władzę wyznaczoną przez swoje państwo członkowskie, oraz że państwo członkowskie natychmiast informuje Europejską Radę ds. Ryzyka Systemowego, pozostałe państwa członkowskie i ESMA (art. 6 ust. 2 i 3).
8. Jak wspomniano w motywie 6 rozporządzenia (UE) nr 909/2014, przy opracowywaniu wytycznych do rozporządzenia (UE) nr 909/2014 ESMA powinna zapewnić spójność z Zasadami CPSS-IOSCO dotyczącymi infrastruktury rynku finansowego.
9. W tym zakresie należy zauważyć, że zakres stosowania Zasad CPSS-IOSCO dotyczących infrastruktury rynku finansowego jest istotnie szerszy niż zakres niniejszych wytycznych, ponieważ stanowią one, iż „infrastruktura rynku finansowego powinna określić w swoich zasadach i procedurach, jakie okoliczności stanowią przypadek niewywiązania się z zobowiązania przez uczestnika, odnosząc się zarówno do niewywiązania się z zobowiązania finansowego, jak i niewywiązania się z zobowiązania operacyjnego”, oraz doprecyzowują, że „niewywiązanie się z zobowiązania operacyjnego występuje wówczas, gdy uczestnik nie jest w stanie wypełnić swoich zobowiązań z powodu problemu operacyjnego, takiego jak awaria systemów informatycznych”.

10. Należy zaznaczyć, że chociaż w rozporządzeniu (UE) nr 909/2014 używana jest stosunkowo wąska definicja „niewywiązania się z zobowiązania”, nie uniemożliwia to ustanowienia przez CDPW innych procedur w celu reagowania na zdarzenia mające wpływ na uczestników, innych niż wszczęcie formalnego postępowania upadłościowego przeciwko uczestnikowi.

4 Obowiązki dotyczące zgodności z przepisami i sprawozdawczości

4.1 Status wytycznych

11. Niniejszy dokument zawiera wytyczne wydane na podstawie art. 41 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 909/2014 zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010. Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 właściwe organy i uczestnicy rynku finansowego muszą dokładać wszelkich starań, aby zastosować się do wytycznych i zaleceń.
12. Właściwe organy, do których skierowane są niniejsze wytyczne, powinny zastosować się do nich poprzez włączenie ich do swoich praktyk nadzorczych oraz monitorowanie, czy CDPW stosują się do nich.

4.2 Wymogi sprawozdawcze

13. Właściwe organy, do których skierowane są niniejsze wytyczne, muszą powiadomić ESMA o tym, czy stosują lub zamierzają zastosować się do tych wytycznych, podając uzasadnienie niezastosowania się do nich, w terminie dwóch miesięcy od daty publikacji wytycznych na stronie internetowej ESMA we wszystkich językach urzędowych UE, pisząc na adres CSDR.Notifications@esma.europa.eu.
14. W przypadku braku odpowiedzi w powyższym terminie właściwe organy zostaną uznane za niestosujące się do wymogów. Szablon zawiadomienia jest dostępny na stronie internetowej ESMA.

5 Wytuczne

5.1 Definicja zasad i procedur dotyczacych niewywiązania się z zobowiązań przez uczestników

5.1.1 Procedura ustanawiania zasad i procedur dotyczacych niewywiązania się z zobowiązania przez uczestnika

1. Przy opracowywaniu swoich zasad i procedur dotyczacych niewywiązania się z zobowiązania w odniesieniu do każdego ze swoich systemów rozrachunku papierów wartościowych CDPW powinien angażować wszelkie odpowiednie zainteresowane strony, w tym m.in. swoich uczestników (np. w drodze konsultacji z ich komitetami użytkowników), inne odpowiednie infrastruktury rynku (CDPW, podmioty dokonujące rozrachunku pieniężnego transakcji na papierach wartościowych rozliczanych za pośrednictwem CDPW, kontrahentów centralni i systemy obrotu), oraz – w przypadku korzystania ze wspólnej infrastruktury rozrachunkowej – operatora takiej infrastruktury.
2. Zasady i procedury CDPW, dotyczące niewywiązania się z zobowiązań, powinny zostać zatwierdzone przez jego organ zarządzający.

5.1.2 Stwierdzenie niewywiązania się z zobowiązań przez uczestnika

3. CDPW powinien wdrożyć swoje zasady i procedury dotyczące niewywiązania się z zobowiązań w momencie, gdy po podjęciu wszystkich rozsądnych kroków weryfikujących faktyczne wystąpienie takiego zdarzenia stwierdza niewywiązanie się z zobowiązania.
4. CDPW może otrzymać informacje o przypadku niewywiązania się z zobowiązań przez jednego z jego uczestników od samego uczestnika, władzy wyznaczonej zgodnie z art. 6 ust. 2 dyrektywy 98/26/WE w państwie członkowskim CDPW, właściwego organu CDPW, właściwego organu uczestnika niewywiązującego się z zobowiązań lub dowolnego innego podmiotu posiadającego wiedzę na temat przypadku niewywiązania się z zobowiązań, takiego jak kontrahent centralny, system obrotu, powiązany CDPW lub operator wspólnej infrastruktury rozrachunkowej stosowanej przez CDPW.
5. W tym celu CDPW powinien wymagać od swoich uczestników, aby powiadamiali o przypadkach niewywiązania się z zobowiązań jak najszybciej, oraz powinien sprecyzować, za pośrednictwem jakich kanałów powinno się odbywać takie powiadamianie.
6. CDPW, jak tylko zostanie powiadomiony o niewywiązaniu się z zobowiązań przez uczestnika, powinien przekazać tę informację swojemu właściwemu organowi, w tym przekazać dostępne na tym etapie informacje szczegółowe, oraz podać źródło informacji. Następnie CDPW powinien jak najszybciej ustalić i przekazać swojemu właściwemu organowi przynajmniej następujące informacje dodatkowe:

- rodzaj uczestnika, w odniesieniu do którego nastąpiło niewywiązanie się z zobowiązania (tj. informacje takie jak status prawny, licencja, działalność, czy uczestnik jest najważniejszym uczestnikiem w rozumieniu art. 67 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/392),
- całkowitą ilość i wartość instrukcji rozrachunku uczestnika niewywiązującego się z zobowiązań, które oczekują na rozrachunek, oraz w miarę możliwości tych, w przypadku których przeprowadzenie rozrachunku może nie być możliwe, gdzie „wartość” obliczona jest w sposób określony w art. 42 ust. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/392 w dniu niewywiązania się z zobowiązań;
- rodzaj transakcji i instrumentów finansowych (wraz z kategoriami zastosowanymi odpowiednio w art. 54 ust. 2 lit. b) oraz art. 42 ust. 1 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/392), których dotyczą takie instrukcje,
- w stosownych przypadkach – w ramach której wspólnej infrastruktury rozrachunkowej są przetwarzane instrukcje rozrachunku uczestnika niewywiązującego się z zobowiązania oraz, w miarę dostępności, wszelkie inne wskaźniki działalności transgranicznej uczestnika niewywiązującego się z zobowiązania,
- jeżeli CDPW posiada takie informacje – liczbę klientów uczestnika niewywiązującego się z zobowiązania; oraz
- informacje na temat ewentualnego istotnego ryzyka, jakie może stwarzać takie niewywiązanie się z zobowiązania.

5.1.3 Działania, jakie CDPW może podjąć w sytuacji niewywiązania się z zobowiązań

7. CDPW powinno wskazać w swoich zasadach i procedurach dotyczących niewywiązania się z zobowiązań, jakie działania może podjąć w przypadku niewywiązania się z zobowiązań w odniesieniu do jednego ze swoich uczestników, w tym środki, jakie może podjąć, aby ograniczyć straty i presję na płynność w momencie niewywiązania się z zobowiązań przez uczestnika oraz po zaistnieniu takiego zdarzenia. CDPW określa, czy działania takie są podejmowane automatycznie czy też na podstawie indywidualnej oceny w każdym przypadku.
8. Działania takie mogą obejmować, w zakresie dozwolonym w mających zastosowanie przepisach oraz, w szczególności, zgodnie z zasadami zamknięcia rozliczeń określonymi w dyrektywie 98/26/WE:
 - (a) zmiany zwyczajnych praktyk rozrachunku, takie jak blokowanie wprowadzania dodatkowych instrukcji rozrachunku do jego systemów rozrachunku papierów wartościowych przez uczestnika niewywiązującego się z zobowiązań, zawieszenie rozrachunku instrukcji niedotyczących zamknięcia rozliczeń lub ograniczenie określonych funkcji, które mogą być stosowane do instrukcji

rozrachunku takiego uczestnika, takich jak data końcowa na ponowne wstawienie instrukcji rozrachunku;

(b) korzystanie przez CDPW z zasobów finansowych: w stosownych przypadkach CDPW powinien określić w swoich zasadach i procedurach, które zasoby są odnośnymi zasobami finansowymi (jak np. w przypadku CDPW bez licencji bankowej – ewentualny fundusz gwarancyjny lub w przypadku CDPW posiadającego zezwolenie na świadczenie bankowych usług pomocniczych – zabezpieczenie otrzymane od uczestników), kolejność, w jakiej zostałyby wykorzystane, oraz środki i procedury regulujące terminowe uzupełnianie takich zasobów w następstwie niewywiązania się z zobowiązania.

9. Zasady i procedury CDPW, dotyczące niewywiązania się z zobowiązań, powinny określać skutki działań, jakie CDPW może podjąć w odniesieniu do rozrachunku instrukcji i rachunków uczestników niewywiązujących się z zobowiązań, a także uczestników wywiązujących się z zobowiązań.

5.1.4 Wdrażanie zasad i procedur, dotyczących niewywiązania się z zobowiązań

10. CDPW powinien określić kryteria, które należy wziąć pod uwagę przy wyborze każdego z działań wymienionych w jego zasadach i procedurach, dotyczących niewywiązania się z zobowiązań.
11. CDPW powinien ustanowić zasady i procedury dotyczące niewywiązania się z zobowiązań, które wyraźnie wskazują odpowiedzialność poszczególnych stron, czy to w ramach jego organizacji, czy – w stosownych przypadkach – poza nią, za zajęcie się kwestią niewywiązania się z zobowiązań przez uczestnika, oraz zapewnić swoim pracownikom szkolenie i wytyczne w zakresie wdrażania zasad i procedur dotyczących niewywiązania się z zobowiązań. We wspomnianych zasadach i procedurach należy określić najważniejszych dla tej kwestii pracowników, ustalić sposób komunikacji, dokumentację, potrzeby w zakresie informacji oraz kwestie związane z dostępem do danych, a także koordynację działań z innymi podmiotami, w tym w stosownych przypadkach z innymi infrastrukturami rynku, oraz – w odniesieniu do CDPW korzystających ze wspólnej infrastruktury rozrachunkowej – operatora takiej infrastruktury.

5.1.5 Komunikacja w zakresie wdrażania zasad i procedur dotyczących niewywiązania się z zobowiązań

12. Zasady i procedury CDPW, dotyczące niewywiązania się z zobowiązań, powinny stanowić, że:
 - (a) CDPW jak najszybciej powiadomi swój właściwy organ i uczestnika niewywiązującego się z zobowiązań o działaniach, które zostaną lub zostały podjęte przez CDPW w następstwie niewywiązania się z zobowiązań;

(b) CDPW jak najszybciej powiadomi następujące podmioty o działaniach, które zostały podjęte przez CDPW w następstwie niewywiązania się z zobowiązań:

- i. odpowiednie organy;
- ii. ESMA;
- iii. swoich uczestników wywiązujących się z zobowiązań;
- iv. systemy obrotu oraz kontrahentów centralnych, obsługiwanych przez CDPW;
- v. operatora wspólnej infrastruktury rozrachunkowej, wykorzystywanej przez CDPW;
- vi. powiązane CDPW.

13. Informacje przekazane podmiotom wskazanym w pkt 26 lit. b) ppkt (iii)–(vi) nie powinny zawierać danych osobowych w rozumieniu art. 2 lit. a) dyrektywy 95/46/WE¹ (z wyjątkiem przypadków, w których uczestnik niewywiązujący się z zobowiązań jest osobą fizyczną).

5.2 Okresowe testowanie i przegląd zasad i procedur dotyczących niewywiązania się z zobowiązań przez uczestników

14. Zasady i procedury CDPW dotyczące niewywiązania się z zobowiązań powinny określać mechanizmy oraz harmonogram testowania ich efektywności i praktyczności.
15. CDPW powinien przeprowadzać takie testy przynajmniej raz do roku, w każdym przypadku po wprowadzeniu jakichkolwiek istotnych zmian do zasad i procedur CDPW dotyczących niewywiązania się z zobowiązań, lub na wniosek jego właściwego organu, na odpowiedniej próbie uczestników, odpowiednich infrastruktur rynku (CDPW, podmiotów dokonujących rozrachunku pieniężnego transakcji na papierach wartościowych rozliczanych za pośrednictwem CDPW, kontrahentów centralnych i systemów obrotu) oraz wszelkich innych podmiotów (takich jak operator wspólnej infrastruktury rozrachunkowej, z której korzysta CDPW, osoby trzecie, którym zlecono świadczenie usług w ramach outsourcingu itp.), stosownie do przypadku, w odniesieniu do każdego obsługiwanego systemu rozrachunku papierów wartościowych. Organ właściwy dla danego CDPW może zażądać wzięcia udziału w takich testach.

¹ „»Dane osobowe« oznaczają wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej (»osoby, której dane dotyczą«); osoba możliwa do zidentyfikowania to osoba, której tożsamość można ustalić bezpośrednio lub pośrednio, szczególnie przez powołanie się na numer identyfikacyjny lub jeden bądź kilka szczególnych czynników określających jej fizyczną, fizjologiczną, umysłową, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość”, dyrektywa 95/46/WE z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych.

16. Przed każdym testem CDPW powinien określić parametry, pod kątem których taki test powinien zostać przeprowadzony, biorąc pod uwagę odpowiednio różnego rodzaju uczestników (pod względem wielkości, działalności itp.), uczestników zlokalizowanych w różnych państwach lub strefach czasowych, uczestników posiadających różnego rodzaju rachunki (zbiorcze lub indywidualne), odpowiednie infrastruktury rynku. Tego rodzaju test powinien obejmować symulację oraz sprawdzenie procedur komunikacji. Na wniosek właściwego organu przed każdym testem CDPW może przekazać swojemu właściwemu organowi parametry, które zamierza zastosować.
17. W przypadku gdy test ujawni jakiegokolwiek nieprawidłowości w zasadach i procedurach dotyczących niewywiązania się z zobowiązań, CDPW powinien je odpowiednio zmodyfikować. W przypadku gdy symulacja ujawni brak wiedzy lub gotowości do stosowania zasad i procedur dotyczących niewywiązania się z zobowiązań, przez uczestników CDPW lub inne infrastruktury rynku, CDPW powinien odpowiednio poinformować takie podmioty, oraz powinien podjąć działania w celu usunięcia takich nieprawidłowości.
18. Wyniki każdego testu oraz ewentualne rozważane zmiany zasad i procedur dotyczących niewywiązania się z zobowiązań należy udostępnić organowi zarządzającemu CDPW, jego komitetowi ds. ryzyka, właściwemu organowi oraz odpowiednim organom. CDPW powinien również ujawnić swoim uczestnikom przynajmniej podsumowanie wyników przeprowadzanego testu oraz ewentualne rozważane zmiany zasad i procedur dotyczących niewywiązania się z zobowiązań.